

Inicijativa za regije uglja u tranziciji na
Zapadnom Balkanu i u Ukrajini

Program razmjene između regija uglja

jun 2021.

European
Commission

THE WORLD BANK
IBRD • IDA

European
Investment
Bank

The EU bank

Energy Community

National Fund
for Environmental Protection
and Water Management

College of Europe
Collège d'Europe

European Bank
for Reconstruction and Development

Program razmjene između regija uglja

Program razmjene između regija uglja predstavlja mogućnost da predstavnici regija započnu direktne, “jedan na jedan” dijaloge, da se povežu sa različitim zainteresovanim stranama, da uče jedni od drugih i da prenose znanja. Mogućnost da istraže iskustva kolega i da razgovaraju o sopstvenim izazovima i razvoju pomoći će im da ubrzaju prelazak regija uglja na čistu energiju.

Program razmjene je dio [Inicijative za regije uglja u tranziciji na Zapadnom Balkanu i u Ukrajini](#), a realizuje ga [Evropska komisija](#) preko sekretarijata inicijative.

Ko može da učestvuje?

U programu razmjene mogu da učestvuju regije uglja iz Bosne i Hercegovine, sa Kosova*, iz Crne Gore, Sjeverne Makedonije, Srbije, Ukrajine i Evropske unije.

Pozitivni efekti programa

Kako bi se omogućila direktna i korisna razmjena, regije učesnice biće spojene kao partneri na osnovu njihovih interesovanja i stručnosti. Regije će u okviru programa moći da ostvare pozitivne efekte od **studijskih posjeta, razmjene znanja, ekspertske podrške** i drugih mogućnosti u razmjeni iskustava.

Regije učesnice sa Zapadnog Balkana i iz Ukrajine dobijaće prilagođene i specifične savjete od strane stručnjaka koji će biti podrška razmjenama. Takođe će dobijati savjete od svog EU partnera, budući da regije EU mogu da dijele svoja specifična znanja i dobre prakse, kroz mogućnosti praktičnog učenja koje se nude u okviru studijskih posjeta.

Rudarske regije, učesnice programa iz EU, imaće priliku da se osvrnu na svoju dosadašnju tranziciju. Vođene savjetima stručnjaka i metodološkim alatima, regije će moći da procijene svoj rad i definišu sljedeće korake. Stručnjaci će po potrebi davati dodatne savjete kako da EU regije uglja postignu te utvrđene naredne korake i ubrzaju svoju lokalnu pravednu tranziciju.

* Navođenje Kosova ne dovodi u pitanje stavove o njegovom statusu, i u skladu je sa UNSCR 1244 (Odluka Savjeta bezbjednosti Ujedinjenih nacija) i Mišljenjem Međunarodnog suda pravde o Deklaraciji o nezavisnosti Kosova.

Program je istovremeno **prilika za umrežavanje**, s obzirom da će regije učesnice imati pristup mreži regija Zapadnog Balkana, iz Ukrajine i EU, a takođe će komunicirati sa Evropskom komisijom i još šest međunarodnih organizacija koje vode inicijativu: [Svjetskom bankom](#), [Evropskom bankom za obnovu i razvoj](#) (EBRD), [Evropskom investicionom bankom](#) (EIB), [Sekretarijatom Energetske zajednice](#), [Nacionalnim fondom za zaštitu životne sredine i upravljanje vodama](#) Poljske i [Koledžom Evrope u Natolinu](#).

Pravila i zahtjevi

Prioritet će imati partneri sastavljeni od jedne regije uglja sa Zapadnog Balkana i iz Ukrajine i jedne iz Evropske unije. Program je fleksibilan i zasnovan na potrebama regija, tako da će biti moguće i alternativne kombinacije, na primjer:

- spajanje dvije regije sa Zapadnog Balkana i iz Ukrajine,
- pridruživanje regija EU koje su predvodnice u području pametne specijalizacije ili u energiji iz obnovljivih izvora i koje dijele svoje inovacije,
- prijava različitih subjekata (kao što su javna tijela, energetska društva, sindikati, nevladine organizacije, istraživačke ustanove).

Trajanje razmjena zavisiće od potreba i kapaciteta regija učesnica i raspoloživih resursa. Program razmjene nudi učešće za najviše 20 regija kroz dugoročne, srednjoročne ili kratkoročne razmjene. Razlike među navedenim opcijama predstavljene su u tabeli ispod.

	Trajanje razmjene (indikativno)	Broj sastanaka	Broj obrađenih tema
Dugoročna razmjena	1 godina	Dva sastanka, po 2-3 dana (gdje je domaćin svaka od partnerskih regija)	Do 4
Srednjoročna razmjena	3-6 mjeseci	Jedan sastanak, 2-3 dana (gdje je domaćin svaka od partnerskih regija)	1-3
Kratkoročna razmjena	3-4 mjeseca	Jedan sastanak, 1 dan (sprovodi se naizmjenično na povezanom događaju)	1

Teme će se birati zavisno od interesa i potreba regija učesnica, sa ciljem sveobuhvatnog istraživanja istih. Primjeri mogućih tema:

- zatvaranje i prenamjena lokacija i infrastrukture povezane sa ugljem,

- razvoj efikasnog modela upravljanja, kao instrumenta podrške procesu tranzicije regije uglja,
- razvoj strategije angažovanja i pokretanje serije dijaloga o tranziciji,
- konceptualizacija razvojne diversifikacije regije uglja, kao sredstva za dugoročno kreiranje radnih mjesta.

Razmjenu među partnerima vodiće **fasilitator** iz sekretarijata inicijative. U saradnji sa regijama, fasilitator će pomagati u definisanju fokusa razmjene, ciljeva, ključnih izazova, oblasti u kojima je doprinos stručnjaka neophodan i u sačinjavanju dnevnih planera sastanaka. Osim toga, u toku svake razmjene biće uključeno nekoliko stručnjaka, sa ciljem prenošenja znanja o temama koje su regije odabrale.

Kako da se prijavite?

Svi zainteresovani subjekti koji žele da učestvuju u programu razmjene, treba da se prijave u skladu sa tri sljedeća koraka:

1. Da oforme grupu predstavnika regije („delegaciju“) prema kriterijumima:
 - da bude vođena od strane predstavnika vlasti iz regije uglja ili odgovarajućeg lokalnog subjekta (npr. preduzeća za proizvodnju energije, sindikata, nevladine organizacije, istraživačke ustanove, itd.) koji uz prijavu treba da dostavi pismo podrške predstavnika vlasti iz regije uglja,
 - da angažuju druge relevantne zainteresovane subjekte, uključujući i one iz industrije, sindikata, organizacija civilnog društva, akademske zajednice, itd.
 - da se sastoji od najviše 7 predstavnika regije,
 - da sastav delegacije pokazuje rodnu ravnopravnost.
2. Da popune odgovarajući formular prijave dostupan za program na [web strani](http://www.europa.eu) (www.europa.eu > Energija > Teme > Nafta, gas i uglja > Regije uglja na Zapadnom Balkanu i u Ukrajini > Program razmjene regija uglja ili na <https://ec.europa.eu/energy/topics/oil-gas-and-coal/coal-regions-in-the-western-balkans-and-ukraine/coal-region-exchange-programme>)
3. Da podnesu svoju prijavu u formi PDF dokumenta sekretarijatu inicijative putem email adrese: exchangeWBUA@coalregions.eu. **Rok za podnošenje prijava je 15. septembar 2021. godine.**

Napominjemo da će za prijavljivanje i učestvovanje u razmjenama biti potrebni neki od vaših ličnih podataka. Za više informacija pročitajte izjavu o privatnosti na [web strani](#) programa.

Svi zainteresovani učesnici biće obaviješteni o rezultatima procesa izbora u roku od jednog mjeseca od isteka roka za podnošenja prijava. Odabrane regije biće uparene na odgovarajući način, kako bi se pokrenulo efikasno partnerstvo. Početna tačka svake razmjene biće utvrđena na osnovu potreba i interesovanja regija učesnica.

Finansijska podrška

Program razmjene ima obezbjeđena sredstva za finansiranje programa razmjene među regijama, koja uključuju i troškove putovanja i smještaja za najviše 7 predstavnika po regiji učesnici. U okviru programa neće se finansirati nikakve druge aktivnosti.

Za više informacija o programu razmjene između regija uglja, molimo vas da kontaktirate exchangeWBUA@coalregions.eu.